

CYKELSEMESTERN

Det här var andra året i rad som jag gav mig ut i vida vilda världen med min enväxlade standardcykel. Den 28 maj startade jag ifrån Storuman i hård motvind, kallblåst och hotfulla regnmoln, förmodligen delvis innehållande snö. Liksom förra året åkte jag inlandsstråket över Östersund. Det är en trevlig väg med många natursköna, intressanta vildmarksvyer. Naturligtvis så har man bekanta lite här och var, och skulle man inte ha det överallt så är det inga problem att få övernatta hos någon familj ute i glesbygden ifall det skulle bli dåligt väder under natten. Men, försommaren brukar i allmänhet vara solrik och regnfattig. Det här året var jag nere i Grekland och svettades ut ordentligt. Jag var tvungen att ta lastbilslift i Jugoslavien eftersom vägarna är så smala och dåliga i förhållande till den enorma hetstrafiken där nere. Det är minst sagt livsfarligt att försöka cykla, det fanns helt enkelt inte plats för mig bredvid dessa elakt jagande plåtmonster. Folk kör som stridsförblindade galningar, det är bara att dyka ner i diket om man vill överleva. Här vimlar det, under speciellt juli månad, av oräknerliga turkiska gästarbetare som åker hem på semester, tätt följd av ett alltför stort antal lastbilar ifrån alla de olika länder och håll, mitt upp i all denna mänskliga plåttång, den inhemska jugoslaviska blindgångartrafiken som rusar iväg likt ett vansinnigt enkelriktat lämmeltåg. Någon hänsyn till medtrafikanter existerar inte, här gäller det bara att överleva, det går inte att jämföra med svenska förhållanden. Vi har ett riktigt vägnät och inte så mycket trafik. I Jugoslavien är det precis tvärtom och många människor får sätta livet till, alltför många. För mig var det inga svårigheter att cykla ner till Zagreb, det finns många fina landsvägar att välja på i norr, men sedan förstod jag att det var olämpligt fortsätta med friluftsutövandet. Jag bromsade in på en tankplats och försökte stoppa en lastbil. Det var svårt eftersom jag hade cykeln, fick vänta i tolv rastlösa timmar innan nån ville ta mig, men jag hade en tursam tjurskallighet efter att närapå ge upp, och lyckades komma ner till Tessaloniki med två lastbilsbyten. Det var några minnesvärda rader om vad som oväntat kan vänta den som tycker om att se Europa från ett enkelt cykelstyre. Naturligtvis får man söka sig in på lokala småvägar, dessa är ju ett föredra, med sina idylliska småstäder, byar och ringa trafik. Man kan trampa avspänt och till fullo njuta av dessa drömmande sagosköna omgivningar. Ibland kan vägnätet, speciellt i Tyskland, vara komplicerat, men hamnar ofrivilligt i riktning mot autobahn. Där är det förbjudet att cykla förstås, bara den som har fått nog av livet skulle kunna ge sig ut på dessa vildväxande fäststråk.

Själv har jag faktiskt åkt fem kilometer på autobahn i närheten av Hamburg, för att ta en genväg. Det var första och sista gången. Man kände sig som en helnaken galning, bilmonstren kom likt besinningslösa stridsvagnar, en del tutade elakt, som för att skjuta på mig, här hade man förstås inget att göra, försvinn! Att bli rullmosad mot ett stångstunt vägräcke om det kom många bilar i bredd var inte något önsketänkande, bara plågsamma tvångstankar om att man var en liten totalförvirrad skorv som snart skulle bli krossad och upplöst av vägdammet. Den här galenskapen slutade lyckligt, jag kom krampaktigt chockande fram till en efterlängtat avfart. Överallt har man mött snälla och gästvänliga människor. Jag håller mig naturligtvis till mindre ställen där folk har tid att bry sig om varandra. Den rovdraftsatmosfär som finns på större centralorter har man ingen lust och anledning att titta närmare på. På sätt och vis får man rusta sig med nån slags osynlig tvångströja inför sådana här långsökande tramparstrapatser, det gäller att vara tjurskalligare än sig själv, men sådant växer fram allteftersom man fortsätter. Det är ju inte alla dagar som man har vinden, klimatet och terrängen med sig. Dom flesta brukar alltid fråga hur många mil om dan det blir och jag har nämnt just dessa tre faktorer plus ens egen dagsform. Ibland kan det bli uppemot 15-20 mil, därefter kanske bara 4-5 mil om dagen allteftersom lusten avtar och ökar. Sedan stannar man väl nån vecka och tar siesta här och var hos bekanta eller hos folk som passar på att bjuda in mig. Det är mera spännande att få återse folk man känner om man kommer på cykel, folk ser det som någonting utöver det vanliga i all denna evinnerliga bildomnäs. Många blir stumförvånade när dom får höra vilket land man kommer ifrån. I Grekland var det storsensation att dyka upp med en cykel. Massturismen uteblev i år, det hade ju varit jordbävning i Tessaloniki. Jag kom dit mitt i den varma mjuka natten och blev förvånad över den camparepidemi som pågick i stan. Tillslut förstod jag varför och folk uppmanade mig att inte stanna längre än nödvändigt, massor av människor hade också i rädslan för nya skalv evakuerat sig på landsbygden. Nu ska jag även nämna något av den historiska gästvänlighet som det inte går att gömma sig för i Grekland. För mig blev det så mycket bjudande att jag hade svårt att få fart på dom egna pengarna, det är ingen hejd på dessa underbara greker. Jag samspråkade också med grekiska gästarbetare från Sverige, sådana som kom tillbaka på semestern för att återse sina kära vänner och släkt. Enda problemet var av naturliga skäl det ugnspränta klimatet. Jag hade lärt mig att cykla tidigt på morgonen och sent på kvällen för att undvika förvandlingen av en vidbränd cykelande skinnbit. Det gäller att ta etapperna då inte solen är så påfrestande, men för det mesta glömde man bort sig och tvingade iväg sig mitt på dagen. Det blev dock inga långa sträckor, man fick lära sig rulla på låga nivåer. Här och var vid fruktständerna efter vägnarna bjöd grönsaksbönderna på vattenmeloner, vindruvor, tomater m.m., ibland fick man så mycket att det inte gick att ta med. Temperaturen varierade mellan 30-40 grader under dom fyra veckor som jag var därnere regnade det bara två timmar en lördagtermiddag. Torkan gjorde att bönderna fick konstbevattna med vattenkanoner. Överallt på dom vidsträckta plantagen kunde man se dessa ihärdiga vattenslungor. I övrigt så verkade det vara gott om rent vatten i Grekland, jorden hade en god förmåga att samla upp vintereredbörden i nån slags naturlig managisering. Dessbättre så är det inget högindustrialiserat land heller, folk lever på affärer, fiske och grönsaker. Överallt i byar och småstäder finns det kvartersvattenkranar som man kan svalka och tvätta sig i. Jag bodde nån vecka i en liten fiskestad, man blev fort bekant med sitt svettiga cykelekipage. Jag följde med fiskarna ut i båtarna ibland på nätterna. När vi kom tillbaka vid 5-6 tiden på morgonen var det bara att äta hur mycket fisk som helst. Varje förmiddag blev man bjuden på ett oemotståndligt skrovsmål som man skulle ha klarat sig resten av dagen på och för övrigt så är all grekisk mat speciell, med läskande viner och färskt osötat bröd. Titt som tätt låg man ute i havsvattnet och simmade. Här är badvattnet 30 grader och fortfarande mycket rent. Man kan ligga och flyta i timmar under molnfri himmel och drömma om den försvunna verkligheten. I slutet av juli hade man lessnat på det krematoriska medelhavsklimatet och cyklade upp emot den jugoslaviska gränsen. Jag var hela tiden inställd på att ta lastbil igen. Att cykla genom det ödsliga och bergiga Makedonien är allt annat än hälsosamt. Där finns livsfarligt branta stup, långa tunnlar med dålig belysning eller inget lyse alls, alltför smala och krokrogiga vägar som kan vara rena dödsfällorna. Den här gången hade jag mera välbehövlig tur. Efter någon timmes desperat letande vid gränsen fick jag tag i en tysk som brukar köra på Saudiarabien. Vi band fast cykeln under lastbilen och körde iväg. Då var man gränslöst svävande av lycka att slippa cykla denna otrevliga kadaverväg genom Jugoslavien, det var som att bli frigiven från ett dödsstraff. På väg upp mot Österrike var det en världsoändlig karavan av bilar. I Belgrad finns det 30 km motorväg syd och 15 km nordlig riktning. Det är mig veterligt den enda motorväg som finns i Jugoslavien. Resten verkar vara asfalterade kostigar gjorda för dragkärror och fordon i äldre tidsåldrar. Två dagar tog det för oss upp till gränsen. På nätterna stod bilköerna ofta stilla i flera timmar. Det jugoslaviska vägnätet håller visserligen på att byggas om, men det tar alltför lång tid, medan trafiken ökar desto snabbare. Följden blir att också olyckorna ökar. I norra Jugoslavien är det lugnare, fast man kunde ju tro att vägnarna krympt av det enorma sommarregnet som ofta förekommer just där. Jag hoppade av och tackade för mig vid gränsen. Nu var det dags att åter cykla i alperna och andas in dom vackra vyerna igen.

Det är inte så jobbigt att cykla i Österrike bara man tar dom omvägar som går mellan bergen, sträckan Graz Salzburg är en sådan väg, väl markerat huvudstråk lätt att följa. Under den vecka jag var där dök det upp ett annat problem. Det började bli kallt och blåsigt dom första dagarna i augusti, ett väder som på något sätt höll sig avvaktande, därefter följde ett hejdlöst regnande som gjorde att man mera simmade än cyklade, en stund funderade jag faktiskt på att gå in och köpa en flytväst. Dom vackra bergen förvandlades snabbt till dimmiga skuggor medan åskan och blixarna levde om likt den värsta artilleribeskjutning. Åskdånet var så irriterande att man önskade sig ett par rejäla hörselskydd. Blixternas otrevliga aktiviteter gjorde mig skyggare än en vilsekommen kanin i en hungerskriande hundgård. Till slut lessnade jag på att driva fram som ett herrelöst flöte i motvindens kyla och vatten. Jag riktade in mig på lastbilsprojektet igen, nu hade man tröttnat på den österrikiska köldmonsunen. Den här gången var lyckan snabbare än väntat. Jag åkte med en liten fruktbil till tyska gränsen, därefter var det bara att gå gott som kliva in i en lastbil och åka upp till Lübeck. Jag kom lagom fram kvällen därpå för att hoppa på Trelleborgsfärjan. När jag åter trött och vimmelkantig klev i land på Svensk mark sken solen i bästa skandinaviska högsommarvärme, jag var fast besluten att cykla tillbaka till Storuman. Avståndet skrämde mig inte, man hade ju varit ute förr. I Falkenberg stannade jag en vecka hos en familj och hjälpte till med att renovera en kåk, mest för den goda kamratskapens skull. Under tiden lämnade jag in cykeln i Varberg för välbehövlig tusenmilaservice, ramen hade gått sönder bland annat. Naturligtvis bjöd Monarkfabriken på reparationerna efter min berättelse om dom kontinentala strapatserna.

Tack och farväl till den solflödande västkusten, visst lovades det att komma tillbaka nästa år. Med härlig sol och god vind i ryggen fortsatte jag genom sköna mörkgröna Småland. Småland är långt ifrån vad ryktet kanske kallar för Snålland. Här var folk lika öppna och vänliga som dessa behagliga lummiga landskapsbilder. På kvällarna stannade man upp och pratade med människorna. Ofta blev jag inbjuden till att äta och sova i byarna. Folk var så rara och naturliga att jag kände familjegemenskap med dom. Det är lika roligt och uppmuntrande varje gång att få vara nån slags hedersmedlem hos människor man bara känner för kvällen. På morgonen innan starten blir det förstas frukost, dom mest omtänksamma brukar också skicka med en rejäl matsäck medden självklara motiveringen att du behöver det, du har långt hem. Jag lyckades cykla till Uppsala innan det höstura vädret bröt ut på allvar. Redan i Katrineholm började molnen ta form av dyblöta disktrasor. Den oförglömliga regnperioden i Österrike fanns alltför tydligt kvar i minnet likt ofrivilliga spökdränkta hallucinationer. Eftersom jag aldrig tyckt om regnkläder, det blir ju sån svett i dom, man regnar inifrån, så blir det att söka skydd i tät skog, något skjul, eller sitta och tomstirra på bensinmackar, kafféer m.m. Ganska meningslöst detta med väntan på någon torrglimt i den vattendränkta atmosfären om nederbörden räcker flera dagar, man blir otåligare än en myrstack under sirapshimmel. Jag hatar att sitta och se hur livet regnar bort. Halvdränkt och genomfrusen lyckades jag cykla in i Uppsala under nederbördens värsta rusningstid. Dom tunga vattenmassorna på vägen hade förvandlat rekordcyklisten till rekordsimpare. Trött och slaskblöt uppsökte jag genast mina vänner, dom kramade mig välkommen och öppnade sin lägenhets himla-portar. Det var Gudaskönt att komma in i värmen, fräscha upp sig med ett kemiskt bad och sova ut ordentligt. Hela sex dagar stannade jag i denna tillfälliga sällskapsoas i väntan på bättre väder. Det var fint en och en halv dag mitt i veckan, sedan öste dom gyttejgråa molnen ur sitt vanvett värre än vanligt. Jag insåg den förspilla tiden, packade ihop på cykeln och sa adjö. Här skulle det liftas, man började ifrågasätta sig själv, min annars så lyckosamma cykelsemester höll ju på att drunkna och spolas bort?

Jag infann mig instinktivt snabbt vid stoppljusen på E4an och jagade bilar, nån galning måste väl tycka synd om mig. Att kapitalulera för SJ och åka tåg är inte billigt, det skulle aldrig ligga för mig på en cykelsemester, men detta kanske är en prestigesak. Två timmar stod jag på uppsalaslätten och slog desperata åkarbrasor i den allt kyligare och stormtilltagande regnluften innan en firmabil ifrån Stockholm läste mina blötfusna tankar. Han som körde hade en släpvagn som vi band fast cykeln på, sedan bar det iväg till Gävle. Där lyckades jag få tag på en lastbil som skulle upp till Sundsvall. Vädret blev så dåligt på kvällen att jag arresterade mig själv på polisstationen över den natten. Naturligtvis blev jag hederbandit och på morgonen bjöds det på kaffe och bullar innan jag fortsatte norrut. Vädret var fortfarande lika dåligt, molnen såg ut som smutsig industrirök, dessutom hade jag också drabbats av influensa med oberäkneliga feberattacker, vilket gjorde det nästan omöjligt att cykla, ändå cyklade jag 5 mil i nån slags undermedveten dvala bara för att trotsa denna obehagliga förkylningsdepå. Allt eftersom morgonen växte till dag försvann åtminstone febern, jag hade alltså lyckats cykla ifrån den. Nu var det lördag och lastbilstrafiken flygsam, men det gick ovanligt bra ändå, privatbilar med gott utrymme uppenbarade sig, och jag lyckades komma till Ö-vik innan kvällen. Strax innan mörkret träffade jag några norska pingstvännar med husvagn som var utan bensin mitt inne i skogen. Den unga familjen såg villrådig ut, jag bromsade resolut in och hjälpte dem att få stopp på en bil med reservdunk, sedan fick jag stuva in cykeln i husvagnen och åka med. Ett livligt samspråkande uppstod i den här bilen, de skulle upp till Mo i rana och hälsa på släkt, kvällen var räddad, de måste ju också köra förbi Storuman, följa Blå vägen hela tiden. Den drygt tre månader långa cykeldramatiken var avslutad, men på ett drastiskt och snöpligt sätt, man hade inte tagit för givet att komma hem i bil, men om man ser till det dåliga vädret och den ovälkomna förkylningen så är åtminstone en del av de osportsliga undanflykterna godkända. För år sedan kunde det dåliga kylregnet vänta tills jag kom hem. I år blev det tvärtom, ovädret lurpassade på mig när jag kom tillbaka till Sverige. Helst borde man som i fjol ha kommit cyklande hem, det känns snopet att fuska, men jag har i varje fall på enkel resa cyklat genom hela Sverige, Danmark, Tyskland, Österrike, norra Jugoslavien och en viss sträcka i Grekland, kanske femtio mil. Det märkliga är att jag mest träffat flickor som medcyklistar på de här resorna, är männen rädda för att cykla? Ytterst få killar har jag sett ge sig ut på cykelsemester, medan flickorna däremot dyker upp lite här och var. En del får man sällskap med en bit och det skapas verkligen fina kontakter. När man kommit hem kan bekantskapen fortsätta via postverket, brev, vykort, det är oförglömliga minnen som man verkligen sätter stort värde på. Jag har efter alla upplevelser aldrig träffat någon annan människa som varit så långt utomlands med en cykel, men det finns nog en och annan internationell cyklist här och var i alla länder.

En del människor har frågat varför jag har sån lust och brinnande intresse att ge mig ut så vida omkring på en cykel. Mest tror jag att det är vad man får uppleva av fullständig frihet och alla de trevliga händelserna i själva utflykten, det blir ett slags kombinerat samband alltihop, och när man kommer hem så samlas flera inombords i nån slags oförglömlig konserveringsprocess som fortsätter att växa tills nästa år då man vill ut och härja igen. Har man en gång börjat med sånt här och funnit positivt värde i det så tror jag man kommer att fortsätta så länge orken och hälsan räcker. Sedan den femte september är jag hemma i den vanliga vardagsrytmen och försöker vänja mig vid den lokala tillvaron, tacksam över att ha kommit tillrätta frisk och helskinnad. Jag har varit förskonad ifrån otrevliga människor och andra olycksdrabbande intermezzon. Troligtvis blir det i vanlig ordning en ny start nästa år, innan dess har nog ens längtan blivit övermäktig. Nya friska och fräscha cykeläventyr nästa år, vet inte ännu vartdet bär iväg, men man har ju hela vintern att fundera på.

En del människor har frågat varför jag har sån lust och brinnande intresse att ge mig ut så vida omkring på en cykel. Mest tror jag att det är vad man får uppleva av fullständig frihet och alla de trevliga händelserna i själva utflykten, det blir ett slags kombinerat samband alltihop, och när man kommer hem så samlas flera inombords i nån slags oförglömlig konserveringsprocess som fortsätter att växa tills nästa år då man vill ut och härja igen. Har man en gång börjat med sånt här och funnit positivt värde i det så tror jag man kommer att fortsätta så länge orken och hälsan räcker. Sedan den femte september är jag hemma i den vanliga vardagsrytmen och försöker vänja mig vid den lokala tillvaron, tacksam över att ha kommit tillrätta frisk och helskinnad. Jag har varit förskonad ifrån otrevliga människor och andra olycksdrabbande intermezzon. Troligtvis blir det i vanlig ordning en ny start nästa år, innan dess har nog ens längtan blivit övermäktig. Nya friska och fräscha cykeläventyr nästa år, vet inte ännu vartdet bär iväg, men man har ju hela vintern att fundera på.